

Tájékoztató kutak létesítéséről, fennmaradásáról, üzemeltetéséről

Jogsabályok:

- vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (továbbiakban: Vgtv.)
- vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet (továbbiakban: 72/1996. (V. 22.) Korm. r.)

A kutak a Vgtv. 1. mellékletének 26. pontja szerinti **vízilétesítmények**. A törvény 28/A. § (1) bekezdés értelmében a kutak megépítéséhez, átalakításához, üzemeltetéséhez és megszüntetéséhez **vízjogi engedély** szükséges. A jegyző a Vgtv. 4. § (1) bekezdés d) pontja alapján a vízgazdálkodási feladatokkal kapcsolatos önkormányzati hatósági feladatok ellátása körében **helyi vízgazdálkodási hatóságként jár el** és a kutakra **vízjogi engedélyezési eljárást folytat le**.

A vízjogi engedélyezés az építésügyi hatósági eljárások logikájához hasonlóan általában kétféle eljárás: **létesítési** (építési) és **üzemeltetési** (használatbavételi) engedélyezésből áll.

A jogszerűtlenül, engedély nélkül létesült kutakra vízjogi **fennmaradási engedély adható**, amennyiben a kút vízvédelmi, vízgazdálkodási, környezetvédelmi, népegészségügyi és építésügyi érdekeket bizonyítottan nem sért. Kút megszüntetésére (eltömedékelésére) **megszüntetési engedély** alapján kerülhet sor.

A kútra az ingatlan tulajdonosnak az üzemeltetési/fennmaradási engedélyt akkor is meg kell szereznie, ha úgy nyilatkozik, hogy a kút nem használja (ez alól a kút lefedése sem jelent kivételt). Amíg a vízilétesítmény létezik (nem kerül szakszerűen eltömedékelésre), addig az engedélyezési eljárást le kell folytatni.

MELY KUTAK ENGEDÉLYEZÉSE TARTOZIK A JEGYZŐ HATÁSKÖRÉBE?

A 72/1996. Korm. r. 24. § (1) bekezdés a) pontja szerinti engedélyezések esetén az együttesen teljesítendő feltételeket és ezek magyarázatát az alábbi táblázatban foglaljuk össze:

Feltételek	Megjegyzés, magyarázat
Nem érintet a kút helye vízbázisvédelmi védőterületet.	A vízbázisvédelmi védőterületek elhelyezkedésével kapcsolatban a területi vízügyi hatóságok (katasztrófavédelmi igazgatóságok) és ivóvízbázisokra vonatkozóan a helyi vízművek rendelkeznek naprakész információkkal. E területeken a vízkészlet biztonsága érdekében a területi vízügyi hatóság adja ki az engedélyt.
A kút csak talajvizet és/vagy parti szűrésű vízkészletet használhat fel.	Nem történhet a vízkitermelés rétegvízből, vagy karsztvízből. Magyarországon a talajvizek átlag mélysége a hegy- és dombvidéki területek kivételével ritkán haladja meg a 20 métert, ezért amennyiben a létesítési engedély iránti kérelemben ezt meghaladó mélység szerepel, vizsgálni kell, hogy a kút valóban talajvízadó rétegre létesül-e. E tekintetben a területileg illetékes vízügyi igazgatóságtól kérhető eligazítás.
A kútból maximálisan 500m ³ /év mennyiséget lehet kitermelni.	Az 500 m ³ /év mennyiség napi bontásban átlagosan 1,37 m ³ /nap vízkivételt tesz lehetővé. Azonban a háztartási vízkivétel zöme jellemzően vegetációs időszakban, a nyári hónapokban történik locsolási célra, mellyel szemben a téli vízhasználat alárendelt. Így a nyári hónapokban a vízkivétel mértéke a számolt átlagos napi vízkivételt meghaladhatja. Hazánkban átlagos házi vízigényként 60-100 liter/fő/nappal lehet számolni komfortfokozattól függően, ugyanez számosállatonként 80-120 liter/nappal, a locsolásra pedig 4 hónapra átlag 1 liter/m ² -rel.
A vízilétesítmény csak ott létesíthető, ahol az ingatlanon épület van, vagy az épület létesítésére engedélyt adtak/bejelentés történt a hatóság felé.	E rendelkezés hivatott szavatolni, hogy a kút vize valóban háztartási célokra, és/vagy házi ivóvízigény kielégítésére kerüljön felhasználásra.

Feltételek	Megjegyzés, magyarázat
A vízkivétel háztartási igények vagy házi ivóvízigény kielégítés érdekében történik.	A háztartási igény a magánszemélyek részéről merülhet fel a saját háztartásban jelentkező igények ellátására, mely főként az alábbi tevékenységekre terjed ki: jellemzően az ingatlanhoz tartozó kiskert és gyepterület locsolása, az építmények és az ingóságok időszakos tisztítása, karbantartása, a nem mezőgazdasági célból termesztett növények öntözése, a háztáji (nem gazdasági célból tartott) állatok itatása és ellátása, kerti medence feltöltésére és vízpótlására, A háztartási igények egyik kiemelt esete a házi ivóvízigény, hiszen itt a víz minőségét is kötelezően vizsgálni kell és az ivóvízre vonatkozó jogszabályi követelményeknek meg kell felelni.
A kút nem gazdasági vízkivétel céljából létesül.	Amennyiben a vízkivétel célja gazdasági érdekből történik, például üzemi állattartás, mezőgazdasági öntözés, vagy ipari tevékenység, akkor az engedélyezés nem tartozik jegyzői hatáskörbe.

A VÍZJOGI LÉTESÍTÉSI ENGEDÉLYEZÉS

A KÉRELEM VIZSGÁLATÁNAK FŐBB SZEMPONTJAI

A hatáskör tisztázása, a tervezett kút megfelel-e a 72/1996. Korm. r. 24. § (1) bekezdésben foglalt feltételeknek (azaz: a jegyzői engedélyezési hatáskör főnnáll-e)?

- A kút helyzete az ingatlanon
- Lakóépülethez való közelség: olyan távolság szükséges az épületektől, hogy a kút működése épületstatikai problémákat ne okozzon,
- Közművek helyzete – a fúrás a meglévő felszín alatt elhelyezkedő közművek védőtávolságán kívül történjen, továbbá a fúrótorony/ fúróállvány felállíthatóságát illetően az elektromos légvezeték helyzetére is figyelemmel kell lenni,
- Esetleges szennyező forrásoktól (kerti árnyékszék, trágyatároló, állattartó épület stb.) való megfelelő távolság,
- Ivóvízcélú felhasználás esetén a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. r. (a továbbiakban 147/2010. Korm. r.) 16/A.§ (4) bekezdés alapján „*A saját célú ivóvízmű (3) bekezdés b) pontja szerinti védelmét úgy kell megvalósítani, hogy a vízkivétel körül 10 méteres körzet a saját ingatlanon belül legyen.*”

Vonatkozó jogszabályhelyek: 72/1996. Korm. r. 8/A-8/E.§-ok, 24. § (3) bekezdés, a 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet) 4. § (4) és 16/A. § (4) bekezdés, a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (továbbiakban: 219/2004. Korm. r.) 10. §, a felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútfúrás szakmai követelményeiről szóló 101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet (továbbiakban: 101/2007. KvVM r.) 3. §, 4.§, 7. §-ok.

A kút műszaki paramétereit

- szabványos kútcsövek megléte (a narancssárga és szürke színű szennyvíz, illetve csapadékvíz lefolyó csövek **nem** kútépítési célra készülnek),
- kút átmérője – fúrt kutak esetén minimum 90 mm. Az MSZ 22.116:2002 szabvány szerint a szűrőcső legkisebb belső átmérője 90 mm. Ennél kisebb átmérő esetén nincs lehetőség mintavételre, vizsgálatok elvégzésére. Emellett kútban levő gépészeti egységek esetleges javítása, karbantartása miatt sem célszerű kisebb átmérőt alkalmazni.

Vonatkozó jogszabályhely: 101/2007KvVM r. 7. § (2a) bekezdés.

Tervezési, kivitelezési jogosultság, munkavédelem

- a jegyzői hatáskörbe tartozó kutak tervezője az lehet, aki a Magyar Mérnöki Kamara erre följogosító szakterületi tervezői jogosultságával rendelkezik, vagy a 101/2007. KvVM r. 13. § (2) bekezdés a) pont szerinti feltételeknek eleget tesz
- a jegyzői hatáskörbe tartozó kutak kivitelezését az végezheti, aki a 101/2007. KvVM r. 13. § (2) bekezdés szerinti feltételeknek eleget tesz, azaz rendelkezik a megfelelő végzettséggel és a kútfúró gép esetén a berendezés a 101/2007. KvVM r. 13. § (2) bekezdés b) pont szerinti igazolással, vagy megfelelőségi nyilatkozattal rendelkezik.

Vonatkozó jogszabályhely: 101/2007. KvVM r. 13. §; a vízjogi engedélyezési eljárásához szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet (a továbbiakban: 41/2017. BM r.) 2. melléklete, Vízügyi Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 24/2007. KvVM rendelet mellékletének 4.01. pontja.

A KÉRELEM TARTALMI KÖVETELMÉNYEI

A vízjogi engedély iránti kérelmet a 41/2017. BM rendelet 2. melléklete szerint kell benyújtani.

A VÍZJOGI ÜZEMELTETÉSI ENGEDÉLYEZÉS

A KÉRELEM VIZSGÁLATÁNAK FŐBB SZEMPONTJAI

Amennyiben a **létesítési engedélyezés** megfelelő előkészítettséggel történt, abban az esetben a kút üzemeltetésére vonatkozó engedély kiadása jóval egyszerűbb feladat.

A kút megvalósulási körülményeinek ellenőrzése:

- A kút az engedélyben jelzett helyen való elhelyezkedése. A kútfúrásnál előfordul, hogy a létesítési engedélyben megjelölt helyen a fúrás során olyan körülmények adódnak, ami a kút kialakítását azon a helyen nem teszi lehetővé (pl. olyan nagyméretű kőzetdarab van a talajban, ami a fúrást megakadályozza). Erre hivatkozással az elkészült kút helye eltérhet a létesítési engedélyben megadott ponttól, azonban a kút helyére vonatkozó épületstatikai és vízvédelmi előírásoknak ez esetben is teljesülnie kell.
- A kút engedélyezett talpmélység szerinti kiépítése. Előfordulhat, hogy a fúrás során detektált talajtani és hidrogeológiai viszonyok miatt a létesítési engedélyben megjelölt talpmélység és a kút szűrőzése módosul. Amennyiben ezzel a változtatással a kút ugyanazt a vízadó réteget veszi igénybe, amelyre az engedély szól, akkor az eltérésnek nagy valószínűséggel nincs jelentősége, azonban a földtani és hidrogeológiai körülmények nem jogosítják fel a kútfúrót arra, hogy az első vízadó réteget átfúrva a kutat mélyebb vízadó rétegre (pl. rétegvízre) szűrőzze.

Amennyiben a kút nem talaj-, vagy parti szűrésű vízadó réteget vesz igénybe, akkor a jegyző engedélyező hatóságként nem járhat el. Sajnos előfordul, hogy a kivitelezők egy része időnként hamis adatok alapján a jegyzővel próbálja engedélyeztetni a mélyebb, rétegvízutakat. Kérdéses esetben a talpmélység ellenőrzésére a hatóság helyszíni szemlével egybekötött talpmélység mérést, vagy kútkameras vizsgálatot is előírhat.

A KÉRELEM TARTALMI KÖVETELMÉNYEI

A vízjogi engedély iránti kérelmet a 41/2017. BM rendelet 2. melléklete szerint kell benyújtani.

A VÍZJOGI FENNMARADÁSI ENGEDÉLYEZÉS

A fennmaradási engedély iránti kérelem elbírálása – azon okból, hogy a kút létesítése engedély hiányában történt – a létesítési engedélyezéshez hasonlóan nagyobb körültekintést igénylő feladat.

A KÉRELEM VIZSGÁLATÁNAK FŐBB SZEMPONTJAI

A kérelem vizsgálata során egyaránt figyelembe kell venni a létesítési és az üzemeltetési engedélyezés szempontjait, melyet tájékoztatónkban fentebb leírtunk.

A Vgtv. 29. § (4) bekezdése szerint, ha a vízilétesítmény megépítése vagy átalakítása végleges hatósági (jegyzői) engedély nélkül, vagy a végleges hatósági (jegyzői) engedélytől eltérően történt, a létesítő részére az üzemeltetési engedély kiadása megtagadható. A vízügyi hatóság a vízimunka, vízilétesítmény megvizsgálása után – az eset összes körülményeire is figyelemmel – a létesítő részére a fennmaradási engedélyt utólag megadhatja.

A 72/1996. Korm. rendelet 15. § (1) bekezdése alapján a vízjogi létesítési engedély nélkül megépített vagy attól eltérően megvalósított vízilétesítmény esetén az építtetőnek (tulajdonosnak) a vízügyi hatóságtól (jegyzőtől) fennmaradási engedélyt kell kérni. A (3) bekezdés szerint a fennmaradási engedély iránti kérelem elbírálása során a vízjogi létesítési és a vízjogi üzemeltetési engedélyezési eljárásra vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával kell eljárni, azzal, hogy a kérelemnek a tényleges megvalósulási állapotot tartalmazó tervdokumentáció a része. A 15. § (3) bekezdésben meghatározott tervdokumentáció alatt az adott vízilétesítmény létesítéséhez szükséges dokumentáció értendő, és

tekintettel arra, hogy a települési önkormányzat jegyzőjének illetékességébe tartozó kutak esetében ez a 41/2007. BM rendelet 2. mellékletét jelenti, ennek megfelelően az ott felsorolt adattartalmat tartalmazó dokumentációt kell benyújtani.

Mindezek alapján a hatóság az engedély nélkül vagy attól eltérően megvalósított vízállásbiztosítványok esetében fennmaradási engedélyt ad, amivel együtt (akár egybefoglaltan, de utalva rá) kiadja az üzemeltetési engedélyt is. A fennmaradási engedély a vízjogi létesítési engedélyt pótolja, de életszerűtlen lenne az ügyfeleket terhelni egy újabb, az üzemeltetési engedély iránti kérelem benyújtására, mikor a fennmaradási engedély minden, az üzemeltetési engedélyhez szükséges adatot tartalmaz. Azonban a fennmaradási engedély egy egyszeri aktusra, a vízállásbiztosítvány legalizálására szolgál, és nem pótolja az üzemeltetési engedélyt, amely határozott időre szól és tartalmazza a vízállásbiztosítvány üzemeltetéséhez szükséges előírásokat.

Az ásott kutak fennmaradásának engedélyezése témakörben szót kell ejteni arról a helytelen lakossági gyakorlatról, hogy sokan az ásott kútba vezetik a háztartási szennyvizet vagy a burkolt felületekre – általában a tetőfelületre – hulló csapadékvizet. A szennyvíz bevezetések esetén nem kell magyarázni annak szennyező és környezetkárosító voltát. Amennyiben a hatóság ezt észleli, a szennyezőanyag bevezetést haladéktalanul meg kell szüntetni és fel kell hívni a környező lakosság figyelmét a felszín alatti víz elszennyezésének veszélyére és a fertőzés kockázatára, mely a környező kutakban is jelentkezhet. A szennyezett vízzel a kiskerti növények locsolása és az így termesztett növény elfogyasztása is kockázatos.

A felszín alatti víz szennyezésének észlelését követően a területileg illetékes vízvédelmi hatóság (megyei katasztrófavédelmi igazgatóság) értesítése szükséges. A vízvédelmi hatóság a 219/2004. Korm. r. 19. § alapján a földtani közeg, felszín alatti víz terhelésére, minőségének veszélyeztetésére, szennyezésére, károsítására vonatkozó, birtokába került információkat kivizsgálja a hatósági intézkedés igényének megállapítása és a hatósági eljárás megalapozása érdekében.

A tetőfelületekről származó csapadékvizek kútba vezetése szintén nem kívánatos; az ilyen bevezetést meg kell szüntetni. Az elvileg tiszta csapadékvízzel ugyanis nagy mennyiségű finom szemcseméretű üledék (a tetőre ülepedett por és növényi maradványok keveréke) mosódik be, mely a kút talpára rakódva a vízállásbiztosítvány vízáadó képességet rontja és akár néhány éven belül tönkre is teheti.

A KÉRELEM TARTALMI KÖVETELMÉNYEI

A vízjogi engedély iránti kérelmet 41/2017. BM rendelet 2. melléklete szerint kell benyújtani.

A VÍZJOGI MEGSZÜNTETÉSI ENGEDÉLYEZÉS

A kút megszüntetésének engedélyezésére sor kerülhet a tulajdonos kérelmére, vagy a hatóság kötelezése alapján, amennyiben a kút vízgazdálkodási, vagy vízvédelmi érdekeket sért (például helyszíni szemle alapján megállapításra kerül, hogy a kutat szennyvíz szikkasztására használják, így az komoly népegészségügyi és környezetvédelmi problémákat vet fel).

A KÉRELEM VIZSGÁLATÁNAK FŐBB SZEMPONTJAI

A kút eltömedékelése szabványos módon történjen, melynek műszaki követelményeit a tervezői jogosultságot bizonyító MMK igazolással vagy a 101/2007. KvVM r. 13. § (2) bekezdés a) pontja szerinti végzettséggel rendelkező szakembernek ismernie kell.

A KÉRELEM TARTALMI KÖVETELMÉNYEI

A vízjogi engedély iránti kérelmet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet 2. melléklete szerint kell benyújtani.

A HÁZI IVÓVÍZIGÉNY KIELÉGÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ KUTAKRA VONATKOZÓ TOVÁBBI ELŐÍRÁSOK

Amennyiben a kútból kitermelt vizet házi ivóvízigény céljára használják, a kút a 147/2010. Korm. rendelet szerint saját célú ivóvízműnek minősül. Új saját célú ivóvízmű csak ott létesíthető, ahol a közműves ivóvízhálózat nem áll rendelkezésre. A meglévő ivóvízmű az üzemeltetési engedély lejártát követően házi vízellátás céljára (nem ivóvíz) engedélyezhető. Ivóvízcélú hasznosítás esetén a vonatkozó

szabályokat be kell tartani. (ld. 15., 16., 16/A., 16/B. 16/C §-ok). Felhívjuk a figyelmet, hogy mivel a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe az igénybe vett vízkészlet típusa szempontjából kizárólag a szennyeződésnek fokozottan kitett talaj- és parti szűrésű kutak tartoznak, a létesítés és az üzemeltetés engedélyezésénél az egészségügyi szempontokra tekintettel fokozott biztonsággal kell eljárni.

Az engedélyezési eljárásokba a fővárosi és megyei kormányhivatal népegészségügyi hatáskörében eljáró járási hivatalát szakhatóságként be kell vonni.

Az ivóvíz közműhálózatba bekapcsolt házi ivóvízhálózatot saját célú vízellátó létesítménnyel összekötni tilos. (a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet 79. § (4) bekezdés).

A nem víziközműből származó víz azon mennyiségének mérésére, amelyet a felhasználó közüzemi szennyvízhálózatba vezet be, telki vízmérőt kell beépítenie, és kérnie kell annak leszerelést megakadályozó zárral vagy plombával történő ellátását a víziközmű-szolgáltatótól (58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet 63.§ (2) bekezdés).

Gyöngyöstarjáni Közös Önkormányzati Hivatal

Készült a Belügyminisztérium 2018. novemberében kiadott tájékoztatója alapján: 2023. március 27.